

stigt udgangspunkt for forhandlinger om en begrænsning af kapløbet. Canada rettede en kraftig opfordring herom til de to supermagter og udtalte, at såfremt sådanne forhandlinger blev gennemført, ville udsigterne for en fuldstændig atomprøvestopaf-tale og en aftale om produktionsstop for spalteligt materiale til militære formål samtidig blive lysere. Lykkedes det ikke USA og Sovjetunionen inden ENDCs næste mødesamling at indlede drøftelser om begrænsning af det nukleare våbenkapløb, kunne der kun påregnes meget små resultater i ENDC. Det forekom Sverige ufatteligt, at de to supermagter fortsat ville ødsle penge på et våbenkapløb, der kun forringede sikkerheden, og som var ensbetydende med tilside-sættelse af den bestående balance. Som et minimum måtte der i hvert fald som modydelse fra supermagternes side for de forpligtelser, ikke-atommagterne havde påtaget sig ved ikke-spredningsaftalen, tilvejebringes et moratorium. Det var tilliden til supermagterne i nedrustningsanliggender, der her stod på spil. På Danmarks vegne påpegede minister Helveg Petersen, at efter at ikke-spredningsaftalen var blevet undertegnet af et betydeligt flertal af FN's medlemslande, påhvilede der først og fremmest stormagterne en forpligtelse til at forhandle om en standsning af det nukleare våbenkapløb. To spørgsmål burde her særlig påkalde opmærksomheden, nemlig begrænsning og reduktion af såvel offensive som defensive raketter og bestræbelser for at nå frem til en fuldstændig prøvestopaf-tale. USA's og Sovjetunionens indlæg afslørede imidlertid ingen bevægelse i spørgsmålet om forhandlinger. Sovjetunionen bekræftede sin beredvillighed til at indlede drøftelser med USA, der på sin side blot udtalte, at de begivenheder, der fulgte efter den enighed, der var opnået den 1. juli 1968, havde tvunget til udsættelse af drøftelserne. Spørgsmålet havde imidlertid første prioritet på ENDCs dagsorden, og denne ville USA give sin fulde støtte.

3. Bakteriologiske og kemiske våben.

Det i ENDC-beretningen indeholdte forslag om udarbejdelse af en ekspertredegørelse om virkningerne af den eventuelle anvendelse af bakteriologiske og kemiske våben fik bred støtte under debatten. Den

på den 22. Generalforsamling konstaterede uenighed med hensyn til nødvendigheden af at revidere eller lade Genève-protokollen af 1925 afløse af en ny aftale kom på ny til udtryk i debatten. Østlandene fandt fremdeles 1925-protokollen tilfredsstillende og udtalte med særlig adresse til USA — hvis påståede anvendelse af kemiske kampmidler i Vietnam blev fordømt af bl. a. Ungarn — at det afgørende blot var, at alle lande tilsluttede sig protokollen. Italien, der ønskede Genève-protokollen suppleret, men ikke erstattet med en ny aftale, gik ind for, at en sådan aftale måtte bygge på universalitets- og ikke på gensidighedsprincippet. Sverige anbefalede, at man i afventen af ekspertredegørelsen burde undersøge, hvorledes forbud mod produktion og tilintetgørelse af bestående lagre af B- og C-våben kunne gennemføres. Minister Helveg Petersen udtalte, at det bedste udgangspunkt for løsning af problemerne i forbindelse med B- og C-våben ville være at lade generalsekretæren udarbejde en ekspertrapport om disse våben for at åbne verdensoffentlighedens øjne for de umådelige farer, der var forbundet med udviklingen af B- og C-våben, og dermed for det overhængende behov for at standse fremstillingen af dem. Danmark var derfor at finde blandt forslagsstillerne til det resolutionsforslag, som gik ind for udarbejdelse af en sådan rapport.

Præsentationen af det af Polen med flere lande, herunder Danmark, fremsatte resolutionsforslag om en ekspertredegørelse samt det maltesiske ændringsforslag hertil omtales nedenfor under B.

4. Det danske våbenregistreringsforslag.

Under dagsordenspunktet almindelig og fuldstændig nedrustning fremsattes også det danske våbenregistreringsforslag. Ved præsentationen (se bilag 3) af det danske forslag den 22. november 1968 udtalte minister Helveg Petersen, at der på det ikke-nukleare område var to problemer, der krævede en løsning. Det ene problem drejede sig om de biologiske og kemiske kampmidler, jfr. punkt 3.; det andet angik den stadig stigende handel med konventionelle våben, som havde ført til, at Danmark med støtte af Island, Malta og Norge havde besluttet at fremsætte et resolutionsforslag, som gik ud på at bemyndige generalsekretæren til at